

LIBERALIZACJA, DEREGULACJA, KONKURENCJA NA RYNKACH
KONFERENCJA JUBILEUSZOWA UOKiK
GDAŃSK, 29 MARCA 2010

WYSTĄPIENIE DR MAŁGORZATY KRASNODEBSKIEJ-TOMKIEL
PREZES URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW

Wstęp

Witam Państwa serdecznie na konferencji „Liberalizacja, deregulacja, konkurencja na rynkach”, odbywającej się w ramach obchodów jubileuszu XX-lecia Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Serdecznie witam przedstawicieli partnerów obchodów: Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, Centrum im. Adama Smitha, Stowarzyszenia Prawa Konkurencji, a także innych reprezentantów środowiska naukowego, Komisji Europejskiej, przedsiębiorców oraz prawników. W trakcie dzisiejszego spotkania poruszymy kwestie dotyczące zwiększania otwartości rynków, które ze względu na uwarunkowania historyczne lub strukturalne są mało podatne na konkurencję. Zapraszam również do dyskusji poświęconej liberalizacji, między innymi w sektorze usług pocztowych, transportowych oraz komunalnych.

Działania UOKiK na rynkach lokalnych

Dzisiejsze spotkanie jest pierwszą z konferencji regionalnych, jakie odbędą się w tym roku z okazji jubileuszu XX-lecia Urzędu. Kolejne zaplanowaliśmy w drugiej połowie roku w Krakowie i Poznaniu. Organizacja konferencji poza Warszawą świadczy, że UOKiK bardzo poważnie podchodzi do ochrony konkurencji na rynkach lokalnych. Naruszenia przepisów antymonopolowych na szczeblu regionalnym, choć trudno dostrzegalne z punktu widzenia całej gospodarki, są bardzo odczuwalne dla konsumentów. Powodem jest szeroki zakres nadużyć, rodzaj podmiotów, które się ich dopuszczają, a także struktura tych rynków. Mamy tam do czynienia zarówno z nadużywaniem pozycji dominującej przez jednego przedsiębiorcę, jak również z porozumieniami ograniczającymi konkurencję zawieranymi przez lokalnych dostawców produktów lub usług. Rynkowymi dominantami są najczęściej podmioty utożsamiane z lokalną władzą – gminy lub zależne od nich spółki komunalne. Kolejnym czynnikiem powodującym uciążliwość praktyk na mniejszych rynkach jest ich struktura, często monopolistyczna lub silnie zdominowana.

Eliminowanie takich naruszeń konkurencji jest możliwe przede wszystkim dzięki unikalnej strukturze Urzędu i istnieniu dziewięciu delegatur. W wielu krajach europejskich organy antymonopolowe działają jedynie na szczeblu centralnym. Niewątpliwie pozwala to na zapewnienie ochrony konkurencji w wymiarze krajowym, jednak trudno jest w takich warunkach efektywnie oddziaływać na rynki o niewielkim zasięgu.

Skuteczność działań delegatur najlepiej pokazują statystyki. Tylko w 2009 roku prowadziły one 160 (na 176) postępowań dotyczących naruszenia konkurencji i wydały 101 (na 108) rozstrzygnięć w tych

sprawach. Podczas dzisiejszego briefingu prasowego, przedstawimy najnowszą decyzję dotyczącą rynku lokalnego - wydaną przez Delegaturę w Gdańsku.

Liberalizacja i deregulacja

Konferencja zorganizowana przez Delegaturę w Gdańsku nie dotyczy jednak wyłącznie rynków lokalnych. Nieprzypadkowo poruszane dzisiaj tematy będą dotyczyć liberalizacji i deregulacji na rynkach. Te procesy rozpoczęły się wraz z reformą rynkową, której częścią było utworzenie 20 lat temu Urzędu Antymonopolowego. Z niedozwolonymi działaniami na rynkach podlegających liberalizacji walczyliśmy od początku naszego powstania w 1990 roku. Wspomagamy m.in. regulatorów sektorowych, którzy nie są w stanie eliminować wielu zachowań byłych monopolistów wymagających interwencji *ex post*.

Staramy się również wpływać na liberalizację rynków poprzez udział w procesie legislacyjnym. Przedstawiciele Urzędu uczestniczą w pracach Rady Ministrów, Komitetu Stałego oraz Komitetu Europejskiego RM. Ponadto, rocznie opiniujemy ok. 2 tys. aktów prawnych w ramach uzgodnień międzyresortowych. Czasem konieczna jest obrona niektórych zliberalizowanych rynków przed ich ponownym zmonopolizowaniem. Tak jest m.in. w przypadku rynku, o którym będziemy dziś rozmawiać – gospodarki odpadami.

Przygotowywany projekt nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zakłada przyznanie jednemu podmiotowi wyłącznego prawa do prowadzenia punktu zbierania odpadów. Wielokrotnie zwracaliśmy uwagę, że doprowadzi to do powstania monopolu. Ponadto zagrożona zostanie konkurencja na rynku wywozu odpadów, ponieważ to gmina – a nie jak jest obecnie właściciele nieruchomości – ma decydować, kto będzie wywoził śmieci wytworzone przez mieszkańców. Trwają prace nad projektem nowelizacji ustawy – dlatego mam nadzieję, że nasze uwagi zostaną ostatecznie uwzględnione. Tak, jak to było w przypadku ustawy o publicznym transporcie zbiorowym. Między innymi dzięki sugestiom UOKiK ustawodawca zrezygnował z koncepcji przyznania wyłączności przewozu osób na określonych trasach czy nawet całej sieci komunikacyjnej. W ramach uzgodnień międzyresortowych argumentowaliśmy, że takie rozwiązanie doprowadziłoby do ograniczenia możliwości świadczenia usług przez małe i średnie przedsiębiorstwa, a w konsekwencji obciążenia obywateli nieuzasadnionymi kosztami monopolu, w tym wyższymi opłatami za przejazd. Przyjęty w lutym br. przez Radę Ministrów projekt zabrania przyznawania prawa wyłącznego.

Zakończenie

Podejrzewam, że nie wszyscy dzisiejsi prelegenci podzielą mój punkt widzenia na przedstawione kwestie. Tym ciekawsza będzie dyskusja, do udziału w której zachęcam. Wierzę, że dzięki wymianie poglądów i doświadczeń znajdziemy rozwiązania najlepiej służące ochronie konkurencji, która jest dla nas wszystkich istotną wartością.